

Folketingets Erhvervsudvalg

ERHVERVS MINISTEREN

28. juni 2023

Besvarelse af spørgsmål 185 alm. del stillet af udvalget den 31. maj 2023 efter ønske fra Mona Juul (K).

ERHVERVS MINISTERIET

Spørgsmål:

Vil ministeren gøre rede for virksomheders retssikkerhed og retstilling i forhold til at modtage erstatning eller kompensation for tab som følge af tvangsindgreb efter epidemiloven henholdsvis før ændringen af epidemiloven den 12. marts 2020 og i dag?

Slotsholmsgade 10-12
DK - 1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax. 33 12 37 78
CVR-nr. 10092485
EAN nr. 5798000026001
em@em.dk
www.em.dk

Svar:

Da epidemiloven er Indenrigs- og Sundhedsministeriets ressort, har jeg forelagt spørgsmålet for ministeriet, der har oplyst følgende:

”Før 17. marts 2020 var regler om erstatning for påført tab i forbindelse med foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdommes udbredelse her i landet reguleret i lov nr. 1026 af 1. oktober 2019 om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme. Det fremgik af § 27, stk. 1, at hvis der i forbindelse med de forebyggende foranstaltninger, der blev iværksat i medfør af lovens kapitel 3 for at hindre udbredelse af smitsomme og andre overførbare sygdomme, blev påført nogen tab, havde vedkommende krav på erstatning herfor fra det offentlige.

Kapitel 3 indeholdt bl.a. bestemmelser om, at den daværende epidemikommission kunne iværksætte konkrete foranstaltninger over for primært enkeltpersoner. Kun enkelte foranstaltninger kunne efter dagældende regler iværksættes over for virksomheder. Epidemikommissionen kunne eksempelvis, når der var fare for, at smitte kunne spredes ved virksomheders fremstilling og distribution af levnedsmidler, træffe foranstaltninger med henblik på at bringe smittefaren til ophør, om fornødent ved at påbyde hel eller delvis lukning af den pågældende virksomhed eller ved at forbyde en smittebærende person adgang til virksomheden.

Det var en forudsætning for at få tilkendt erstatning efter § 27, at tabet som følge af den pågældende foranstaltning kunne dokumenteres. Størrelsen af en erstatning blev fastsat af epidemikommissionen efter forhandling med skadelidte. Såfremt der ikke kunne opnås enighed om erstatningspligten

eller erstatningens størrelse, påhvilede det kommissionen at indbringe erstatningsspørgsmålet for domstolen.

§ 27 blev ændret med lov nr. 208 af 17. marts 2020 således, at sundheds- og ældreministeren til brug for gennemførelse af foranstaltninger efter loven eller regler fastsat i medfør heraf kunne iværksætte ekspropriation af privat ejendom. I det tilfælde, hvor en gennemførelse af foranstaltninger efter denne lov eller regler fastsat i medfør af loven udgjorde et ekspropriativt indgreb, kunne der ydes fuldstændig erstatning til den eller de berørte ejere.

Med lovændringen i marts 2020 gik man derfor fra et erstatningsretligt princip om erstatning for tab efter de almindelige erstatningsretlige regler til erstatning ved ekspropriation.

For at gøre lovgivningen tidssvarende og i øget omfang hindre udbredelsen af smitsomme og andre overførbare sygdomme, blev der samtidig med ændring af § 27 indført en række nye beføjelser i loven, herunder adgang til at indføre generelle samfundsmæssige foranstaltninger for hele landet.

Bestemmelsen blev efterfølgende videreført uændret i de nugældende regler, jf. § 60, stk. 1 og 2 i lov nr. 285 af 27. februar 2021 om epidemier (epidemiloven).

Mulighederne for at indføre samfundsmæssige foranstaltninger er ligeledes videreført i den nugældende epidemilov, dog således, at der ved anvendelse af indgribende bemyndigelsesbestemmelser er indført parlamentarisk kontrol, herunder ved udmøntningen af bestemmelser der kan være indgribende og byrdefulde for erhvervslivet.

Ved epidemilovens tilblivelse vurderede man, at det ikke var hensigtsmæssigt at indføre en erstatningsordning i lighed med den tidligere gældende § 27 i epidemiloven fra før marts 2020.

Det følger derfor af § 60, stk. 2, at der ydes fuldstændig erstatning til den eller de berørte ejere, hvis gennemførelse af foranstaltninger efter epidemiloven eller regler fastsat i medfør af epidemiloven udgør et ekspropriativt indgreb.

Erstatning ydet efter et ekspropriativt indgreb forudsætter en konkret vurdering af borgerens eller virksomhedens faktiske økonomiske tab. Kan der ikke opnås enighed herom, må spørgsmålet i givet fald indbringes for domstolene.

Bestemmelsen om ekspropriation er imidlertid ikke til hinder for, at der fortsat vil kunne indgås politiske aftaler og lignende, som bl.a. indeholder

økonomiske hjælpepakker til berørte virksomheder, lønmodtagere, selvstændigt erhvervsdrivende m.fl., som oplever omsætningsnedgang som følge af foranstaltninger efter epidemiloven.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ikke for nuværende planer om at revidere epidemiloven. Ministeriet vil dog gennemføre en evaluering af loven fem år efter dens ikrafttrædelse, dvs. i marts 2026.”

Med venlig hilsen

Morten Bødskov